

ՆՈՐ ԿԵԱՆՔԻ ՇԷՄՔԻՆ *

ԵՐՐՈՐԴ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

Համբարձումի առանձնասենեակը: Ձախ կողմի դուռը տանում է դէպի դահլիճը: Սենեակի մի անկիւնում գրասեղան իւր պարագաներով, որոնց մէջ նաև մեծ համրիչ: Սեղանի ետևում պատից կախած զանազան թղթեր՝ հաշիւներ, նամակներ, կըտրոններ առանձին-առանձին: Ծրագը մութ լուսամտովով:

I ՏԵՍԱՐԱՆ

ԱԹԱՆԷՍ ԵՒ ԱՐՈՒՍԵԱԿ

Աթանէս (կամաց ներս մտնելով). Այստեղ չէ... Երևի դարձեալ կուշանայ... դիտմամբ: Ես բաւական խորամանկ մարդ եմ, բայց ինչպէս երևում է սա ինձնից շատ աւելի խորամանկ է: Եթէ ես սատանայի գլխարկ կարողը լինեմ, սա երևի գըլխարկներ ու կօշիկներ կարողների կտպալառուն կլինի (նստում է մի անկիւնում):

Արուսեակ (կամաց ներս է մտնում). Այստեղ չէ. բայց ես արդէն անկարող եմ համբերել: Մի անգամ ընդ միշտ փերջ պէտք է դնել այս բոլորին: Երկու ծայրերից մէկը՝ կամ այնպէս, ինչպէս իմ միտքը, իմ խիղճը, իմ անհատականութիւնն են պահանջում և կամ... Ինձ թւում է, որ այս կամ-ի հետևանքը սոսկալի կլինի:

Աթանէս (անկիւնից). Ծիծեռնակա...

Արուսեակ (անկիւնն է նայում ու ցնցւում). Ո՛հ, երանի ներս չգայի:

Աթանէս (վեր է կենում ու մօտ գալիս). Այդ իմ քրոջ աղջկայ բերանիցն եմ լսում իւր քեռու հասցէին:

Արուսեակ (սառն). Այո՛:

*) Տես «Լուսայ» № 4.

Աթանէս (յուզղած բայց ստոն ձեւացնելով) Եւ առանց ամօթի-

Արուսեակ (շեշտակի) Այո:

Աթանէս. Այլ ես ինձնից չնեղանաս: Մարդ ամեն անգամ բարի չի լինիլ, իսկ լեզուն՝ միշտ քաղցր:

Արուսեակ. Ձեր լեզուն քաղցրաթաթախ թոյն է, այսինքն մի սոսկալի կեղծիք: Իսկ ինձ համար առելի է ամեն մի կեղծիք: Ձեր բարութիւնը... Հարութիւնն է, այո, հարութիւն: Ես նոյն իսկ զղուում եմ...

Աթանէս. Մի համարձակուելո՛ւ այդ աստիճանի, թէ չէ...

Արուսեակ (ծաղրով). Խնդրեմ ոչինչ չխնայէք (զուրս է գալիս):

II ՏԵՍԱՐԱՆ

ԱԹԱՆԷՍ (մենակ)

Աթանէս (Նրկար դէպի այն կողմը նայելուց յետոյ, որտեղից զուրս էր եկել Արուսեակը) Զրթփրթալովդ ոչինչ չես շինիլ, յիմար երեխայ (դառնում է): Ես հանգիստ եմ խղճիս առաջ: Ես նրան դժբաղդութիւն չեմ ցանկանում: Նա անշուշտ չգիտէ իւր եղբոր վիճակը: Նա կարծում է, թէ Համբարձումը կարող է թէ Աշոտին Մայրաքաղաքում պահել և թէ իրեն, առանց իմանալու, որ շնորհիւ Աթանէսի նրանում էլ հալ չի մնացել: Թէև ես էլ մի տեղի չհասայ, բայց ապրում եմ, իմանից եմ յետ մնում: Երեկոյթից, ներկայացումից, կլուբից, խաղից: Եւ ոչ մի տեղից և չեմ էլ կարող յետ մնալ: Եւ եթէ իմ այդ յատկութեան պատճառովս քրոջս աղջկանը մի այնպիսի մարդու տամ, որից կարող եմ օգտուել, յանցանք գործած կը լինեմ: Ամենևին: Նա երևի սիրում է այդ դատարկին, այն քաղցած աբլակատացուն և ուսում առնելու պատրուակով ուզում է հետը անցնել ու Մոսկուա գնալ: Բայց դրանից ի՞նչ շահ Համբարձումին և ինձ: Ես ու իմ Աստուածը յանցանք չէ գործածս, որ լաւ եմ սարքել: Այստեղից այստեղ, այստեղից այստեղ (փոփոխակի ցոյց է տալիս մի զրպանից միւսը եւ ընդհակառակը):

III ՏԵՍԱՐԱՆ

ԱԹԱՆԷՍ ԵՒ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ

Համբարձում (նեքս է մտնում). Վաղժեց է եկել ես, քեռի: Աթանէս. Նոր չէ գալս, բայց ենթադրելով որ գործով ես ուշացել, սպասեցի:

Համբարձում. Ի՞նչ նոր լուր:

Աթանէս (մօտենում է կամաց). Ամեն բան լաւ է գնում: Ես նրան նկարագրեցի քո դրութիւնը և ներկայացրի օրիորդին ամենավառ գոյներով: Բայց հին հարուստի տղայ է, օջախի որդի, անպատուաբեր է համարում առանց օժիտի աղջիկ ամենել:

Համբարձում. Այդ է լաւը: Եւ մեղ համար անպատուաբեր է օժիտով աղջիկ տալը: Ինչո՞ւ նրան չասացիր, որ մեր աղջիկը արատաւոր աղջիկ է:

Աթանէս. Դու քեռուդ չէ՞ս ճանաչում ինչ է: Բաս չասացի՞ր և տասն էլ չեղած տեղից չաւելացրի՞:

Համբարձում. Յետո՞ւ: Դու ուղղակի ասէիր, որ մենք օժիտով մարդու տալու աղջիկ չունենք:

Աթանէս. Դէ սպասիր է, հէր օխնած: Մերը չմենի քո քեռու, այնպէս սարքեց բանը, որ МОЕ ПОЧТЕНИЕ: Ասացի, որ քրոջս ընտանիքի համար անպատուաբեր բան է պաշտօնապէս օժիտ տալ, բայց, ասացի, նա իւր բաժինն ունի հօրից սահմանուած, ուստի, ասացի, խորհուրդ ևս տալիս օժիտի մասին խօսք չբանալ:

Համբարձում. Լաւ բան չես արել, քեռի: Ես վախենում եմ նոյն իսկ, որ պսակի երեկոյեան անպատեհութիւններ ու թիւրիմացութիւններ կպատահեն և մենք կխայտառակուենք ու ստիպուած կլինենք... բարձրագոյն կրթութիւն ստացած մարդիկ այդպիսի միջոցների դիմել են, ուր մնաց նա... Այլ կերպով պիտի վարուած լինէիր, քեռի:

Աթանէս. Դու նրան ամենևին մի ճանաչիր: Ես գիտեմ: Բոլոր պատասխանատուութիւնը վրաս ձգիր. և դու հանգիստ տեղդ նստիր: Իսկ այժմ մարդ ուղարկիր նրա ետեից և կանչել տուր իմ կողմից: Դուցէ յաջողուի նոյն իսկ առանց օժիտի գլխին կապել:

Համբարձում. Ո՞ւր ուղարկենք:

Աթանէս. Գործակատարիդ:

Համբարձում. Հա, լաւ ասացիր, նա հէնց գըսում սպասում է ինձ: (Կանչում է) Պետրոս, Պետրոս (ներս է մտնում գործակատարը):

IV ՏԵՍԱՐԱՆ

ՆՈՅՆԵՐԸ, ԴՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ԵՒ ՅԵՏՈՅ ԱՆՆԱ

Գործակատար (կորուկ) Հրամայեցէ:

Համըարծում. Զաւրաղենց տունը խօ ճանաչում ես, ահա այստեղ (ծեղը մնկնում է): Կերթաս և կասես պ. Գարեգին, որ Աթանէս Արուստամովիչը այստեղ է և սպասում է իրեն:

Գործակատար. Շատ բարի (ուզում է գնալ):

Աթանէս. Թող չմոռանայ ասել նրան, որ դու տանը չես, այլ գնացել ես գանձարան 50000 ո. (ծղում է համրիչի վրայ) ստանալու այնտեղից:

Համըարծում (գործակատարին). Հասկացա՞ր: Զմոռանաս հա՛:

Գործակատար. Շատ բարի: Իսկոյն կվերցնեմ ու կգանք:

Աննա. (ղտն մէջ հանդիպում է գործակատարին). Ինչ կայ:

Գործակատար. Ոչինչ. (գնում է):

Աթանէս. Հա, ի՞նչ կայ ի՞նչ, տիկին Թորոսեան:

Աննա. Խէբ լինի, Աթանէս:

Աթանէս. Քէֆ արա, տիկին Թորոսեան, քէֆ արա՛: Այնքան արիւր, որ աղջկանդ էլ քեզանից խլեցինք:

Համըարծում. Դէ, ես գնում եմ, քեռի: Այնպէս արա, որ չխայտառակուինք (գնում է):

Աթանէս. Գնա բանիդ: Հը', այնպէս չէ, այ քոյր:

Աննա. Պարզ ասա, այ եղբայր:

Աթանէս. Պարզ չեմ ասիլ մինչև մի բան չխոստանաս:

Աննա. Ի՞նչ ունեմ, որ ինչ տամ:

Աթանէս. Դէ գնա մեռի՛ր: Միայն հաւատացած եղիր, որ մինչև մի ամիս Արուսեակը քո տանը չի լինի: Իսկ մինչև այդ գնա միւս սենեակը, հրէն փեսացուդ գալիս է (պատահանից նայելով) դէ շուտ:

Աննա. (ծեղքերը դէպի վեր տարածելով) Աստուած բերանիցդ լսէ: (գնում է):

V ՏԵՍԱՐԱՆ

ԱԹԱՆԷՍ ԵՒ ԳԱՐԵԳԻՆ

Աթանէս. (ներս մտնող Գարեգինին) Ա՛, բարեւ հազար բարի. (ընդառաջ է գնում եւ ձեռքը սեղմում):

Գարեգին. Խորին յարգանքներս, ի՞նչպէս էք, Աթանէս: Արուստամովիչ:

Աթանէս. Վատ չեմ: Պէտք է ասած գործերս էլ վատ չեն: Երէկ էլ կլուբում վէզս ալչու կանգնեց:

Գարեգին. (մի կողմը) Ելի կլուբից բռնեց:

Աթանէս. Դանդուրեանի հետ էի խաղում: Ի՞նչպէս էր ձեռքս բերում: Դուք գիտէք էլի, որ նա լաւ խաղացող է և շատ անգամ եւ գաղութիւն նրանից, բայց այս անգամ ինքս գաղացի նրան զորս դու պատուիրեցեր: Տուգ տուգի հտեից էի բաց անում: Ամենափոքր քարդը վալեան էր, որ դուրս էի հանում: Բանկում հարիւրներ էին հաւաքւում, իսկ մէրը մեռած Աթանէս Արուստամովիչը զարկում է ու զարկում:

Գարեգին. Ուրեմն լաւ ետ եկած կլինիք. (մի կողմը) բայց սա շատ պիտի երկարացնի:

Աթանէս. Ետ գալը ետ եկայ, բայց յետոյ նորից գհետ եկայ: Այժմ կապիտանն էլ էր միացել, որից յետոյ հէնց առաջին իսկ խաղից սկսեցի յետ-յետ գնալ: Առաջս կիտուած դեղին ոսկիները հալւում էին ու հալւում: Ի՞նչ տնէի: Մի հնար պէտք էր գտնել ու գտայ, ի՞նչ էք կարծում ի՞նչպէս: Սպասաւորը կողքովս անցնում էր. նա իմ հրեշտակը եղաւ: Աչքով որ նարեցի, հասկացաւ անպիտանը (ծնոթիւր իրար է զարկում): Եկաւ առաջս ցցուեց ու լրջօրէն «Атанесъ Арустамовичъ Васъ просятъ», ասաց: Վեր կացայ ու Դասպար... 300 ուրբի էի տարել. լաւ վարպետութիւն չէ:

Գարեգին. Լաւ էք պրծել: Անցեալ օրն էլ ես փորձեցի այդպիսի մի խաղ խաղալ մի ուսանողի գլխի, բայց իմացաւ անպիտանը: Քիչ մնաց պիտի խայտառակուէի, բայց հարթեցին անց կացրին (լուծիւն): Իսկ ինչ եղաւ այն բանը, Աթանէս Արուստամովիչ (աչքով է անում):

Աթանէս. (իբրեւ թէ չէ լսում) Հա, այսօր էլ պատահում եմ կապիտանին բազարում...

Գարեգին. (մի կողմը) Բայց սա շատ է երկարացնում (բարձր) Աթանէս Արուստամովիչ, ներեցէք ես վռազ գործ ունեմ:

Աթանէս. (մի կողմը) Իսկի էլ վռազ գործ չէ, այլ փորացաւ: (բարձր) Հա, լաւ յիշեցրիւ: Գիտէս ինչ կայ, սիրելիս: Քեզ լաւ յայտնի պիտի լինի, որ եթէ քաղաքումս մի լաւ աղջիկ կայ, այդ էլ քրոջս աղջիկն է:

Գարեգին. Այդ ես գիտեմ: Բայց դուք էլ պիտի ի նկատի առնէք, թէ ումն էք տալիս նրան: Տարուայ մեծ մասը արտասահմանում պիտի ապրի:

Աթանէս. Գիտէք ինչ կայ: Ես ձեզ ճշմարիտ պիտի ասեմ: Մայրը համաձայն է, բայց ինքը աղջիկը և եղբայրը չեմ ու չում են անում: Աղջիկը՝ որովհետեւ ուղղակի ասում է, որ դեռ ժամանակը չէ, իսկ եղբայրը՝ որովհետեւ, ասում է,

բարձր կրթութիւն չունիք:

Գարեգին. Բայց միթէ ի նկատի չունի, որ տարուայ մեծ մասը արտասահմանումն եմ ապրում:

Աթանէս. Գիտէ՞ք ինչ, ես պարզն եմ ասում: Իբրեւ քեզի այս տան մէջ մեծ ձայն ունեւ ես: Նրանք ինձ սիրում ու յարգում են հարազատ հօր պէս: Ես չեմ պնդում, եթէ պնդեմ, նրանք ինձ չեն մերժիլ: Իսկ կանգնեմ միայն այն ժամանակ, ասում եմ առանց ցերեմոնիաների, երբ յետ կտաք ինձ այն 3000-ի մուրհակը (ձգում է համրիչի վրայ) որ ես տուել եմ հօրդ: Ես աղքատ չեմ, բայց խաղալու փողս քչացել է: Տես որ պարզն եմ խօսում, առանց ցերեմոնիայի:

Գարեգին. (ստաժ) Բայց, Աթանէս Արուստամովիչ, դա հօրս գործն է:

Աթանէս (ստաժ) Բայց եթէ դուք որեւէ իրաւունք չունիք այդ հօր դիմաց, իրաւունք չէք կարող ունենալ նաեւ ամուսնութեան դիմաց:

Գարեգին. Բայց ես ինչպէս...

Աթանէս. Ոչ մի բայց: Ես այլեւ բան չունիմ ասելու: Ինչ որ ասել եմ, ասել եմ առանց ցերեմոնիայի: Եթէ համաձայն էք, խնդրեմ բարեհաճեցէք:

Գարեգին. (երկար մտածելուց յետոյ վճռական) Համաձայն եմ:

Աթանէս. Այժմ ես գնամ և օրիորդին ուղարկեմ կամ մօր հետ և կամ ուղղակի մենակ, ինչ կայ որ, պաշտօնապէս ծանօթացէք: Առ այժմ ցտեսութիւն (զնում է):

Գարեգին. Յարգանքներս:

VI ՏԵՍԱՐԱՆ

ԳԱՐԵԳԻՆ (մենակ)

Ինչպէս մարդիկ գիտեն ուրիշի նեղ դրութիւնից օգտուել... Բայց ես չեմ կարող մեղադրել նրան, որովհետեւ ինքս էլ գիտեմ օգտուել և ոչ մի գնով դէպք չէի բաց թողնիլ, որ տեղից օգտուելու տեղ կարելի էր սպասել: Միայն թէ նա, այդ խեղկատակը չմտածէ թէ ինձ խաբեց: Այդ մէկը թոյլ չեմ տալ որ կարծեն, որովհետեւ միայն էշերը, յիմարները կխաբուեն, իսկ ես ցոյց չեմ տալ թէ յիմար եմ: Բայց թող առ ժամանակ, առ ժամանակ միայն ես յիմար լինեմ, թող ուրեմն չմերժեմ նրա պահանջը, մուրհակը բերեմ առաւ: Իսկ յետոյ... այնպէս կանեմ, որ ինքը կ'անքծի այն օրը, երբ այդպիսի մի

անամօթ տոաջարկութիւն արաւ ինձ, նա դիտմամբ այնպէս սկսեց, դէսից, դէնից, բուն խնդրից խուսափելով, որ նա իրեն դեռ մի բան էլ պարտական մնամ... և, պէտք է, խոստովանել, շատ վարպետօրէն վարուեց (լուծելով): Բայց ես թոյլ չեմ տալ նրան այդ խաղը, որ շատ թանկ կ'նստի (վճռականօրէն): Ջամբազեանց Առաքելի տղան առանց օժիտի աղջիկ չպէտք է առնի:

VII ՏԵՍԱՐԱՆ

ԳԱՐԵԳԻՆ ԵՒ ԱՐՈՒՍԵԱԿ

Արուսեակ. (ներս է մտնում ու շէմքի մօտ կանգնում լուրջ)
Դուք ինձ հետ խօսելի՞ք ունիք և ինչի համար:

Գարեգին (ինքն իրեն) Բայց ես չէի կամեցել որ հարցը այդպէս կ'արական գրուէր (թարծր): Հէնց այնպէս, պ. Աթանէսի հետ եկանք և նա կամեցաւ ծանօթացնել ինձ ձեր ընտանիքի հետ, յարգելի օրիորդ: Թոյլ տուէ՛ք ուրեմն ծանօթանալու: Գարեգին Ջամբազեան, վաճառականի որդի:

Արուսեակ. Շատ ուրախ եմ (ձեռք է տալիս), նստեցէ՛ք խնդրեմ:

Գարեգին. (մի կողմը) Կակղեց:

Արուսեակ. Քեռիս ասաց, որ ինչ որ հասարակական գործի համար կ'արիք ունիք իմ աշակցութեան: Ինչո՞վ կ'արող եմ օգտակար լինել:

Գարեգին. (մի կողմը) Ինչո՞ւ այդ խեղկատակը այդպիսի անյարմար ձև է ընտրել (թարծր). կ'արևորը այդ չէ, օրիորդ: Նախ... ես... ուզում էի գգուշացնել ձեզ... (սիրտ է առնում) որ իմ այցը տարօրինակ չթուայ ձեզ: Եւրոպայում, ուր ես շատ անգամ եմ եղել, այդպիսի այցելութիւններ շատ են տնտմ:

Արուսեակ. (սառն) Կարող է պատահել:

Գարեգին. (երկար լուծելուից յետոյ իրեն անյարմար դրութեան մէջ է դրում ու ունտիղի շարժումներ անում, ապա յանկարծ սիրտ առնելով) Յարգելի օրիորդ, իմ գալու իսկական նպատակը գուցէ ձեր քեռին չգիտէ... Ես եկել եմ...

Արուսեակ. (սպասողական լարուած դրութեան մէջ) Յետո՞յ:

Գարեգին. Այո, ես ուզեցի անձամբ անել այն, ինչ մեր հայրենիքում սովորութիւն է դարձած զանազան միջոցներով, միջնորդների ձեռքով անել (վճռականօրէն): Օրիորդ, թոյլ տուէ՛ք

ինձ խնդրել ձեր ձեռքը (մօտենում է նրան ձեռքը բռնելով):

Արուսեակ. (սառն լետ է գնում) Թոյլ տուէք ինձ հարցնել, պարոն, Եւրոպայումն էլ այդպէս են անում:

Դարեգին. Այնտեղ աւելի խայտառակ միջոցներով, օրիորդ, յայտարարութեամբ:

Արուսեակ. Բայց դուք լաւ միջոցները մոռանում էք:

Դարեգին. (շփոթուած) Ի՞նչպէս, օրիորդ:

Արուսեակ. Այն, որ ոչ ոք առանց ծանօթ լինելու մէկին, առանց լաւ, շատ լաւ ճանաչելու, չպէտք է իւր կեանքը կապէ նրա հետ: Հէնց պարզը խօսենք. դուք ճանաչում էք ինձ:

Դարեգին. Այո, օրիորդ, ես շատ լաւ եմ ճանաչում ձեր ամբողջ տոհմը, ձեր եղբօրը, ինձ բաջ յայտնի է: ձեր համեստութիւնը... ձեր...

Արուսեակ. (խիստ) Դուք ինձ չէք ճանաչում և ի՞նչու էք այդպիսի առաջարկով ինձ մօտ եկել, նոյն իսկ առանց իմանալու, թէ ես այդպիսի առաջարկ ընդունելու ցանկութիւն ունիմ: Իսկ ես խօ բոլորովին չեմ ճանաչում ձեզ. (ներս է մտնում Աննան):

Դարեգին (Աննային մօտենալով եւ ձեռքը սեղմելով) Դուք պէտք է, յարգելի օրիորդ, լաւ ճանաչէք ինձ: Ես Զամբազեան տոհմիցն եմ, վաճառականի որդի, Եւրոպայում ման եկած...

Արուսեակ. (սառն) Այդ ոչ մի նշանակութիւն չունի: Իսկ ձեր հարստութիւնը...

Աննա. Դարձեալ, աղջիկս: Դու երբ պէտք է թողնես քո կոշտութիւնն ու յամառութիւնը:

Դարեգին. Այո, մայրիկ, ձեր աղջիկը բարեհաճեց վերաւորել ինձ ձեր ներկայութեամբ:

Աննա. (պաղատազին) Սխալուել է, որդիս: Ա՛խ, Արուսեակ, ամեն անգամ դու մոռանում ես ամեն մի քաղաքավարութիւն և ինձ սեքես...

Արուսեակ. Ոչ, չեմ սխալուել: Եւ եթէ նեղանալու բան ունիս, մայրիկ, եղբօրիցդ պիտի նեղանաս: (շուտ է զալիս ու գնում)

VIII ՏԵՄԵՐԱՆ

ԳԱՐԵԳԻՆ, ԱՆՆԱ

Դարեգին. Ի նկատի ունեցէք, մայրիկ, որ ես չեմ կարող առնել այս վերաւորանքը:

Լու մայ

Աննա. Հանգստացիր, որդիս, ջահել է, սխալուել է: (Մի կողմը) Ո՛ր, Արուսեակ, ինչո՞ւ բաղդիդ աքացի ես տալիս:

Դարեգին. Ես այլ կերպ կվիրաւորուէի, եթէ օրիորդը ձեր աղջիկը չլինէր: Եւ եթէ ուզում էք որ այդ վիրաւորանքը վերացուի, պէտք է...

Աննա. Մի նեղանար, որդիս, նա երբեմն այդպիսի բաներ անում է նոյն իսկ ինձ հետ, եղբօր հետ:

Դարեգին (բարկացած) Բայց եթէ այս բոլորը քաղաքն իմանայ, ամբողջ քաղաքը...

Աննա. Աստուած մի՛ արասցէ: Դու միանգամայն միամիտ եղիր, որդիս, և ինձնից պահանջիր... Արուսեակին համոզած: Ձեր տուն գալուց յետոյ շատ կզղջայ իւր արածի համար:

Դարեգին. (մի կողմը) Կթքէի կհեռանայի, բայց գրազ եկանք, կխայտառակուիմ բոլորի առաջ, եթէ այս բանը գլուխ չգալ:

Աննա. Ի՞նչ, որդիս:

Դարեգին. Ոչինչ, մայրիկ: Դէ, ես գնում եմ, լաւ մտածեցէք, թէ չէ ձեզ համար շատ վատ կլինի, ես ուղղակի ասում եմ (գնում է առանց բարեկեղծ):

Աննա. Աստուած իմ, աղջկանս հետ մենակ նստել խօսել է, նա կարատաւորէ աղջկանս անունը (ձեռքերը տարածում է ու աջ ու ձախ տանում-բերում) հազար ու մի զրպարտութիւններով: Ախ, Արուսեակ, Թրբ պիտի սկսես օգուտդ հասկանալ ու կոտրես յամառութիւնդ:

XI ՏԵՍԱՐԱՆ

ԱՆՆԱ, ՀԱՄԲԱՐԶՈՒՄ ԵՒ ԱՐՈՒՄԵԱԿ

Համբարձում (ներս է մտնում). Ի՞նչ նորութիւն, մայրիկ (քննական հայեացք):

Աննա. Ոչինչ, որդիս:

Համբարձում. Ձայնդ դողում է ու հառաչանքի հետ դուրս եկաւ: Դէմքիցդ էլ լաւ բան չեմ գուշակում, Թ՛նչ է պատահել:

Աննա. Քար դառնայ մայրիկդ:

Համբարձում. Դէ շուտ, մի՛ երկարացնիր:

Աննա (մի կողմը). Հիմա ես ժր հողը գլխիս տամ:

Համբարձում. Դու ինձ ասա, Ջամբազենց տղան այստեղ էր:

Աննա. Այո, որդի, այո, այստեղ էր և նոր գնաց:

Համըարժում. Այժմ ես հասկացայ (Բարձր) Արուսեակ:
Աննա. Ույ, ույ, Տէր Աստուած (դողդոջուն մի անկիւն է
քաշուում):

Համըարժում (նիրս մտնող Արուսեակին). Ուղիղն ասա, դու
վիրաւորեցի՞ր որեւէ անվայել խօսքով Զամբապեանին: Նրան
ես շատ յուզուած դրութեան մէջ տեսայ փողոցում:

Արուսեակ (սառն) Ոչ, ես նրան մերժեցի:

Համըարժում (զսպուած բարկութեամբ) Եւ այդ առանց եղ-
բօրդ կարծիքն իմանալու և կամ գոնէ նրա հետ խորհրդա-
կցելու:

Աննա (հառաչանքով). Ախ, Աստուած իմ:

Արուսեակ. Այդ կարիքը ես չզգացի այն խնդրում:

Համըարժում (որոտալով) Արուսեակ:

Արուսեակ (դէպի մայրը զնալով). Մայրիկ, կամ թողէք ինձ
իմ խելքով, իմ ձգտումներով ու ցանկութիւններով ապրել և
կամ (շիշտակի) կենդանի թաղեցէք ինձ (հնկնկալով դէպի դուռն է
դիմում):

Ա. ԳԵԱՆՁԵՑԵԱՆ

(Վարադայր)

(Վերջը միւս անգամ)